

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 25 kwietnia 2022 r.

Poz. 2303

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NK-N.4131.145.1.2022.MW3 WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

z dnia 21 kwietnia 2022 r.

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559),

stwierdzam nieważność

§ 4 ust. 2 we fragmencie „- w terminie do 15-tego dnia miesiąca kalendarzowego, za miesiąc poprzedni” oraz § 5 ust. 1 we fragmencie „w szczególności” uchwały nr XXXIII/354/22 Rady Gminy Warta Bolesławiecka z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania.

Uzasadnienie

Rada Gminy Warta Bolesławiecka, na sesji w dniu 24 marca 2022 r., podjęła m.in. uchwałę nr XXXIII/354/22 w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania, zwaną dalej również „uchwałą”.

Uchwała wpłynęła do organu nadzoru w dniu 25 marca 2022 r.

W toku badania legalności uchwały organ nadzoru stwierdził, że § 4 ust. 2 we fragmencie „- w terminie do 15-tego dnia miesiąca kalendarzowego, za miesiąc poprzedni” oraz § 5 ust. 1 we fragmencie „w szczególności” uchwały zostały podjęte z istotnym naruszeniem art. 50 ust. 6 i art. 104 ust. 3 w związku z ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) polegającym na:

- przekroczeniu zakresu upoważnienia ustawowego poprzez określenie terminu zwrotu wydatków za usługi opiekuńcze, co należy do kompetencji organu właściwego do wydania decyzji administracyjnej,
- określeniu otwartego katalogu przesłanek zwolnienia od opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Zgodnie z § 4 ust. 2 uchwały, „opłata za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, usługobiorca dokonywana jest na konto GOPS Nr 40 8658 1022 0000 0736 2000 0010 – w terminie do 15-tego dnia miesiąca kalendarzowego, za miesiąc poprzedni”.

Tymczasem zgodnie z art. 104 ust. 3 w związku z ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) wysokość należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych

świadczeń podlegających zwrotowi oraz terminy ich zwrotu ustala się w drodze decyzji administracyjnej. Ustawa wskazuje zatem wprost, że aktem właściwym do określenia terminu zwrotu wydatków za usługi opiekuńcze jest decyzja administracyjna. Organ stanowiący gminy nie jest więc właściwy do regulowania tej kwestii w akcie prawa miejscowego. Regulacja uchwały wkracza tym samym w zakres kompetencji innego organu - organu właściwego do wydawania decyzji, co zawsze należy traktować jako istotne naruszenie prawa powodujące stwierdzenie nieważności przepisu.

Ponadto, uregulowane w akcie prawa miejscowego materii, która winna znaleźć się w indywidualnym akcie administracyjnym wydawanym w trybie postępowania administracyjnego, w sposób istotny wpływa na sytuację procesową adresata obu aktów. Adresat traci w ten sposób uprawnienia swoiste dla strony postępowania administracyjnego. Można przykładowo wskazać na różny sposób zaskarżenia decyzji administracyjnej (odwołanie) i aktu prawa miejscowego (skarga do sądu administracyjnego) i różny zakres praw i obowiązków procesowych z tym związanych. Także z tego względu wskazany fragment uchwały należy oceniać jako istotnie naruszający prawo.

Dalej, należy zauważyć, że zgodnie z treścią upoważnienia ustawowego zawartego w art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Zatem ustawa o pomocy społecznej upoważnia radę gminy do określenia trybu pobierania opłat, co nie pozwala jednak na wprowadzanie do aktu prawa miejscowego treści, które zgodnie z ustawą winny znaleźć się w rozstrzygnięciu przybierającym inną niż powszechnie obowiązujący akt normatywny formę prawną. Ustawa o pomocy społecznej wyraźnie rozdziela pojęcia trybu pobierania opłaty (art. 50 ust. 6) oraz terminu zwrotu opłat określonych przepisami ustawy (art. 104 ust. 1 i 3). Tym samym kwestionowana regulacja uchwały w sposób istotny narusza wskazane przepisy ustawy o pomocy społecznej i konieczne jest stwierdzenie jej nieważności.

Zgodnie z § 5 ust. 1 uchwały „w uzasadnionych przypadkach osoba, której przyznano usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, może być częściowo lub całkowicie zwolniona z ponoszenia odpłatności w szczególności w razie: 1) konieczności ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej lub ośrodka wsparcia, za pobyt członka rodziny w placówce opiekuńczo - wychowawczej, placówce leczniczo - rehabilitacyjnej, placówce opiekuńczo - leczniczej lub placówce pielęgnacyjno - opiekuńczej; 2) konieczności korzystania z usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych przez więcej niż jedną osobę w rodzinie; 3) zdarzenia losowego”. Regulując w § 5 ust. 1 uchwały warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia z ponoszenia opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, Rada Gminy posłużyła się sformułowaniem „w szczególności”, określając otwarty katalog przesłanek zwolnienia. Taka regulacja dopuszcza zastosowanie zatem innych, nieprzewidzianych w uchwale przesłanek zwolnienia od opłat, co stoi w sprzeczności z treścią ustawowego upoważnienia. Wyżej cytowany art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej wyraźnie bowiem wskazuje, że to organ stanowiący gminy ma określić, w drodze uchwały, szczegółowe warunki zwolnienia od opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Trzeba mieć na względzie, że przedmiotowa uchwała, jako akt prawa miejscowego, staje się podstawą ewentualnego wniosku o zwolnienie od opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze i wydanej decyzji administracyjnej w sprawie, a tym samym powinna zawierać jasno określone przesłanki takiego zwolnienia.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.

Od niniejszego rozstrzygnięcia przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu za pośrednictwem organu nadzoru - Wojewody Dolnośląskiego w terminie 30 dni od jego doręczenia.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały lub zarządzenia organu gminy wstrzymuje ich wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Wojewoda Dolnośląski:
Jarosław Obremski